

Pored ovih riba nalazi se rijetko mrena i peša po izjavi nekih ribara viđa se i rječna zmičuljca.

Lovom riba na jezeru i okolnim vodama bavi se trideset mjesnih ribara a ljeti dolazi oko pedeset sportskih ribolovaca, pretežno iz Crne Gore, Kosmeta i Srbije.

Plavsko Jezero sa Lučom, Vrujom, Grnčarom, Plavskom rijekom i Limom od izvora do ušća Komorače čini jedan cjeloviti ribarski revir. Za razvitak ribarstva u ovom reviru potrebno je preduzeti slijedeće najvažnije organizacione i ribarsko-tehničke mjere:

Potrebno je osnovati jednu malu ribarsku stanicu koja bi obuhvatila cijeli rad na ribarstvu ovog područja, kako u pogledu uzgoja tako i eksploatacije i zaštite riba. Stanica bi poslovala kao ustanova sa samostalnim financiranjem. Prihodi od ulovljene ribe, proizvedene ikre, ribolovnih dozvola i uzgrednih proizvoda (trske) mogli bi u potpunosti da pokrivaju njene izdatke. Stanica bi imala jednog ribarskog tehničara, jednog ribarskog majstora, jednog pomoćnika i jednog čuvara ribolova koji bi mogli sa uspjehom da obavljaju sve poslove.

Na izvorima Vruje, 13 km uzvodno od Plavskog Jezera, imalo bi se podići jedno mrijestilište za razmnožavanje potočne pastrve sa kapacitetom do 500.000 komada pastrvske ikre. U mrijestilištu bi se proizvodila pastrvska mlađ za poribljavanje četrnaest pritoka Lima u dužini od 185 km.

Kod samog jezera izradilo bi se jedno mrijestilište za razmnožavanje mladice, lipljena i jezerske pastrve. Primjenom plovećih inkubatora njegov kapacitet bi zavisio jedino o količini ulovljene matične ribe. Proizvedeni materijal služio bi za poribljavanje jezera i lipljenskog regiona rijeke Li-

ma u dužini od 80 km. Ukoliko bi bilo veće proizvodnje moglo bi služiti i za poribljavanje Tare i voda u NR Srbiji.

Pri izradi osnove za iskorišćavanje ovog bazena treba polaziti od toga, da je ovo prvenstveno ribarsko-turistička voda. Stanica bi u privredne svrhe trebala intenzivnije da lovi štuku, deraća i skobalja. Produktivnost ovog jezera mogla bi da bude sigurno 40 kg ribe po jednom ha vodene površine tj. godišnje do 10.000 kg ovih vrsta ribe bez bezjavnosti od prelova. Ovim bi se sastav riba u jezeru poboljšavao i ribarsko-sportski značaj ovoga objekta povećao.

U pogledu zaštite voda potrebno je Vruju, poslije izgradnje mrijestilišta, proglasiti za rezervoar mrijestilišta. Za Lim je naročito važno održavati zabranu lova u vrijeme povodnji u bistrim pritokama gdje se skuplja lipljen i mladica bježeći iz mutnog Lima. Isto tako je važno za vrijeme ljeta, pri korišćenju vode za navodnjavanje kada presuše mnoge pritoke, iz preostalih virova prenositi ribe u matičnu vodu.

Sprovedenjem ovih osnovnih mera organiziralo bi se racionalno korišćenje ribarstva u ovom bazenu, koji bi postao rasadnik plemenitih vrsta riba za cijeli tok Lima sa svim njegovim pritokama, eventualno i za ostale bliske vode. Redovnim poribljavanjima produktivnost voda limskog sliva podigla bi se na viši stepen i održavala bi se na visokom nivou, koji odgovara povoljnim prirodnim uslovima za razvoj ribarstva.

Uložena investiciona sredstva mogla bi se brzo amortizirati povećanim ulovom grabljivih riba i svakogodišnjom proizvodnjom oko jednog milijuna oplodene ikre pastrve, mladice i lipljena.

JOVAN VUJAČIĆ

Jezička pitanja ribarstva

II

10. RIBIČ. Reč razumljiva, ali joj se u novije vreme naturuje drugo značenje, koje ne odgovara suštini pojma. To je deminutiv termina riba, i znači mladu ribu. Drugi deminutiv iste korenite imenice je reč ribica, koja nam ukazuje na sitnu, nerazvijenu ribu. To je sasvim mlada riba, koja se još nije razvila do veličine konzumne ribe. Pod reči ribič podrazumeva se mlada, ali već toliko razvijena riba da premašuje minimalnu zakonsku meru kojom je određena konzumna riba. Ribiče je slobodno loviti i iznositi na tržište, a za ribice je to u većini slučajeva zabranjeno. Oba ta deminutiva označavaju ustvari sitnu mladu ribu, ali sa izvesnom postupnošću u uzrastu i starosti. Manje-više svi naši rečnici, počev sa Vukovim, beleže reč ribič, i daju joj značenje koje iznosimo. Vuk objašnjava da ribič znači mladu ribu, (lat. pullus piscis ili pisciculus). Tu reč ne nalazimo u sistematskom rečniku srpskog jezika R. Jovano-

vića. Interesantno je što o njoj kaže V. Mažuranić u svom istorisko-etimološkom rečniku: »Ribič može se čuti okolo Zagreba (kadšto i sa -č-) znači ribar. Ali na sjeveru pored ribar teče još i naziv ribič i ribić.« To što veli V. Mažuranić potvrđuje zapravo našu postavku o unošenju i naturalniju pogrešnog značenja toj reči, pod slovenačkim uticajem.

Ta netačna upotreba reči ribič potiče od značenja slovenačkog termina ribič koji pojmovno označava lice koje lovi ribu tj. ribara.

Slov. nemški slovar A. A. Wolfa i drugi slovenački rečnici navode da ribič znači: 1) Der Fischer, 2) Razni ptiči (navodi ih). Prema tome taj termin je i u slovenačkom jeziku homonim, jer osnovno znači ono što i naša reč ribar u užem smislu, a ujedno i ptiće koje se hrane ribama. Taj uticaj izvršen je posedovanjem Slovenaca, koji su još davno pre prvog svetskog rata dolazili u naše zapadne krajeve (naročito Bosnu i Dalmaciju) kao

drž. službenici i stručnjaci, uglavnom kao željezničari. Oni su u toku 19 veka dugi niz godina bili zapravo jedini pasionirani ribari-sportisti na našim vodama i popularisali taj sport među našim svetom. Oni su tokom decenija obrazovali i široki krug domaćih sportista-ribolovaca. Ističemo da se ovako pogrešno shvatanje te reči ne oseća u našim istočnijim krajevima. Ono se raširilo tačno u granicama uticaja slovenačkih ribiča.

Termin *ribič*, sa značenjem koje ne odgovara srpskohrvatskom jeziku, dobio je s vremenom i sinonimnu ulogu u označavanju pojma kasnije nastale reči *ribolovac*, koju je zakonodavac izveo da bi podudarno (adekvatno) imenovao novi pojam ribara-sportiste, tj. lica koji lovi ribu iz sporta i samo za lične potrebe. Tako se sa tim terminom desilo dvostruko pogrešno pomeranje na štetu jezika: 1) Daje mu se drugo netačno značenje, koje mu po duhu našeg jezika ne pripada. 2) To netačno značenje ograničeno je na užji pojam *ribolovca*, a ne *ribara* koje ima slovenačka reč *ribič*.

Ta pometnja oko termina *ribič* nije jedina u našem jeziku, i može se objasniti. U vreme tog preobražaja reči *ribič* termin *ribolovac* nije postojao. Njega je tek docnije uneo zakonodavac, da bi imenovao pojam ribara-sportiste, za razliku od ribara-privrednika. Stara reč *ribar* pojmovno je preširoka, da bi mogla adekvatno označiti i novi termin ribara-sportiste. Zato je pod uticajem nužde za označavanje novog pojma, prihvaćena reč *ribič*.

Iz svega ovog izlazi da *ribič*, kako rekosmo, može da označava samo mladu ribu i sa takvim značenjem treba je upotrebljavati u govoru i pisanju. Ne može ta reč ostati ni kao sinonim za *ribolovca* ili *ribara*, jer ima svoje samostalno značenje i mesto u našem jeziku.

11. RIBAN (RIBNI), RIBOLOVAN. Prvi pridev, kao atributski dodatak uz neku imenicu, kazuje nam njenu osobinu ili kakvoću. U zagradu smo stavili i njegov određeni vid. Neodređeni vid prideva uzima se u pravilu, kad se želi istaći osobina nekog neodređenog predmeta ili životinje, na pr. *riban* potok, a određeni, kad se njime ukazuje na osobinu ili kakvoću određenog predmeta ili životinje na pr. *ribni* Bosut, *ribni* Stig itd.

Termin *riban* prilično je zanemaren u stručnoj literaturi i govornom saobraćaju. Zamjenjuju ga drugim, novijim. Tako se redovno čita i piše: *ribolovne* vode, *ribolovna* reka i dr. umesto *ribne* vode, *ribna* reka, itd. Ta zamena uvedena je bez neke naročite potrebe, a čini nam se i pogrešno. Pridev *ribolovan* kao atributska oznaka ne kazuje adekvatno ono što kazuje pridev *riban*, i što se zapravo želi reći.

Termin *riban* označava pojmovno nešto što ima *riba*, gdje one žive i razvijaju se. Tako tu reč objašnjavaju i naši leksikografi. Vuk u svom Rječniku veli da *riban* znači »pun ribe« (nem. *fischreich* a lat. *plenum piscium*). To objašnjenje prihvatili su i kasniji rečnici. Tako napr. V. Mažuranić, Ristić-Kangrga, Dr. L. Bakotić veli da *riban* znači ono što je bogato ribom i navodi kao

primer: »*ribno* jezero«. Iveković-Broz kažu da *riban* znači što nemačka reč *fischreich* i navode kao primer: »*ribni* potok«. U slovenačkom jeziku *riban* znači *riben*, a u ruskom *ribnij*. I tu znače te reči isto, što u našem jeziku reč *riban*. Iz ovih primera vidi se da pridev *riban* ima svoje jasno značenje i određenu primenu u govoru.

Drugačije stoji sa pridevom *ribolovan*. To je složenica novijeg datuma, nastala od osnovne složenice *ribolov*, uz dodatak nastavka *-an*. Taj termin kazuje nam kakvoću, stanje, čemu daje sadržaj osnovna složenica, od koje je termin izveden. Pridev *ribolovan* prema tome kazuje ono što se, i kako se radi, a to je ustvari lovljenje riba na nekoj ribnoj vodi. Zato držimo da nije potrebno, a ni pravilno da se *ribolovan* uzima mesto *riban* za označavanje kakvoće, odnosno osobine neke vode što zapravo upućuje osnova, tj. da ima *riba* i da je prema tome *ribna*.

Za pravilnu upotrebu reči *ribolovan* imamo primera u govoru i pisanoj reči, gde nailazimo na izraze: *ribolovni* alati, *ribolovne* ptice i dr. Tu je termin *ribolovan* upotrebljen u našem značenju. Upotrebljen u frazi *ribolovne* vode, može lako da se shvati cela fraza tako kao da te vode imaju svojstvo da love ribe.

Potsećamo ovde da ne treba zamenjivati pridev *riban* ni sa pridevom *riblji*. *Riblji* označava ono što *ribi* pripada, što je deo njenog organizma, njene hrane i načina života. Zato se ne može reći *ribna* kost, već *riblja* kost, ne *ribno* brašno, već *riblje* brašno itd. Smatramo zato da se greši, kad se za vode u kojima ima ribe kaže da su *ribolovne*, i da se napušta pravilan izraz *ribne* vode. Po tome je pravilnije da se kaže *ribni* potok, *ribno* jezero i dr., umesto *ribolovni* potok, *ribolovno* jezero itd. Na to nas upućuju naši leksikografi i pravi smisao termina *riban* i *ribolovan*.

(Nastaviće se)

Jovan Korda

CENTRALNI KATALOG STRANIH ČASOPISA U NAŠOJ ZEMLJI

Da bi se naučnim i stručnim radnicima olakšao rad, Bibliografski Institut FNRJ formirao je CENTRALNI KATALOG STRANIH ČASOPISA koji se nalaze u preko 500 stručnih i naučnih biblioteka naše zemlje.

Preko ovoga kataloga mogu se dobiti podaci o postojanju ma gde u našoj zemlji ne samo pojedinih godišta nego i pojedinih svezaka bilo koga časopisa, i to za razdoblje od početka izlaženja najstarijih časopisa pa do danas. Prilikom traženja obaveštenja treba što tačnije navesti podatke o nazivu časopisa, godištu, svesci radi što potpunije njegove identifikacije.

Sva obaveštenja o stranih časopisima koji se nalaze u bibliotekama naše zemlje možete besplatno dobiti od BIBLIOGRAFSKOG INSTITUTA, BEOGRAD, TERAZIJE 26/II, poštanski fah 20, telefon 25-670.